

Економски билтен: Свезак 5, број 1

Садржај

1. Консултативна проширена радна група ЕУ-БХ
2. Сектор банкарства
3. Телекомуникације
4. Сектор енергетике
5. Најновија догађања из Републике Српске
6. Приватизација
7. Најновије информације о пензијама
8. Пореска политика и пореска управа
9. Буџети
10. Транспорт
11. Пољопривреда
12. Најновије информације о Пакту стабилности
13. Економски показатељи у БиХ

1. Консултативна проширена радна група ЕУ-БХ

Напредак учињен везано за економске сегменте мапе пута евидентиран на пленарном састанку Консултативне проширене радне групе (ЦТФ) из марта 2002 године.

19 марта 2002 године у Сарајеву, одржана је десета пленарна сједница Консултативне проширене радне групе. У средишту пажње на овој сједници у великој мјери био је напредак у испуњавању смјерница ЕУ, у свјетлу чињенице да уколико ти услови буду испуњени ЕК може кренути у наредни корак у процесу стабилизације и придруживања (САП), наиме са студијом о проводљивости везаној за преговоре око Споразума о стабилизацији и придруживању. (САА) САП представља темељни оквир обавеза ЕУ да на крају укључи све земље Југоисточне Европе у Европску Унију када се за то стекну услови. Даје и смјернице како ће се тај процес водити. ЕК је на састанку Консултативне проширене радне групе подсјетила да мапа пута представља минимум услова које не треба посматрати као “ коначне циљеве ” већ као значајну стартну позицију на путу ка значајним реформама и Европским интеграцијама.

Евидентиран је значајан напредак у економском домену, гдје је сада парламентарна процедура окончана везано за већину правних/привредно правних законских услова. Напредак је евидентиран и у “отклањању препрека за унутрашњу трговину “ те јачање “ јединственог економског простора на путу приближавања стандардима ЕУ. Финансирање државних институција је и даље тешко питање ако се у обзир узме одсуство редовног, предвидљивог финансирања. Цјелокупан напредак у економском подручју би ускоро требало да буде задовољавајући да би оправдао САП и Студију о проводљивости-уколико напредак у другим подручјима попут повратка избјеглица, развоја медија и људских права такођер буде остварен. Ако буде тако, наредни састанак ЦТФ-а би могао бити одржан крајем јуна, с тим што би ускоро након тога уследили и изгледи Студије о проводљивости. Такођер је предвиђена и могућност да Споразум о стабилизацији и придруживању- који ће услједити након већ постигнутих с Биувшом југославенском републиком Македонијом и Хрватском- буде склопљен у току 2003 године ако политичри Босне и Херцеговине покажу одлучност за прихватању обавеза и водеће улоге.

2. Банкарство и финансије

Централна банка биљежи позитивне оцјене у развоју сектора банкарства и финансија

Према недавно објављеном годишњем извјештају Централне банке, сектори банкарства и финансија и даље јачају током 2001 године, уз подршку стабилне КМ и ниске инфлаторне стопе. У протекла три мјесеца

количина КМ у оптицају драматично порасла – 104 %, пратећи пораст новчаних полога грађана у комерцијалним банкама. Ово је нарочито значајно у контексту Босне и Херцеговине пошто јасно демонстрира пораст повјерења штедиша у сигурност банкарског система.

Конверзија већине валута земаља ЕУ у Еуро 1-ог јануара довела је до пораста резерви Централне банке по основу замјене страних валута у периоду прије истека претходне године за 164%- 2,697 милиона КМ што представља око поет мјесеци покривености увоза. Финансијски извјештај ЦББХ је наравно тагођер ојачан у току године, а на крају године “слободне ресерве по основу замјене страних валута”, тј оне које прелазе ниво потребан за покриће свих дуговања у КМ) порасле су за 48 милиона на 75 милиона.

Најзначајнији корак у транзицији ка модерној тржишној привреди остварен је увођењем новог система за безготовинско плаћање, чиме се у великој мјери замјењују некадашње функције завода за платни промет. Овом реформом Босна је добила систем за безготовинско плаћање сличан онима који се користе у већини европских земаља. Након искуства од једне године дана, резултати новог система представљају нарочити успех, као резултат преласка на овај систем без потешкоћа, ефикасног управљања и блиске сарадње са комерцијалним банкама, при чему је водећу улогу играла ЦББХ. У количинском смислу, у току 2001 године обављено је скоро 12 милиона трансакција у вриједности од 16.8 милијарди КМ. Иако је већина трансакција обављена путем налога за готовинско и друго плаћање, почињу да се појављују и други облици плаћања попут кредитних картица и електронског банкарског поступка, а допријнијеће модернизацији сектора и његовој усклађености са европским стандардима. Подручје банкарске дјелатности у коме још треба учинити напредак јесте подручје кредитирања на комерцијалној основи. Ово подручје још увијек карактеришу високе каматне стопе – иако су сада већ уи благом опадању, недостатак свјежег капитала за ширење бизниса још увијек успорава економски развој, нарочито у сектору малих и средњих предузећа. Урок томе је у великој мјери неизграђеност кредитне културе и непотпун правни оквир за наплату дуга, банке се још увијек не осјећају сигурно када је у питању посуђивање средстава у ширим размјерима. У току су интензивне активности уз техничку помоћ међународне заједнице на уклањању недостатака путем нових статута и институционалних аранжмана.

3. Телекомуникације: Усвајање нове политике

Опет је напредак у процесу прструктурисања сектора телекомуникација у порасту – Вијеће министара је 28-ог марта усвојило политику телекомуникација. Међу радњама дефинисаним у анексу сада се појављује и нови правни оквир и питање треће дозволе за рад у мобилној телефонији, а одлуке о томе Вијеће министара треба да донесе до краја априла. Што се тиче приватизације политиком се предвиђа постојање савјетодавне групе коју треба да оснују ентитетске власе крајем априла да би се припремиле потребне политичке одлуке. Неколико наредних седмица биће од пресудног значаја за даље прструктурисање сектора а Вијећу министара и ентитетским владама пружиће изванредну прилику да искажу своје способности у бављењу овим питањима.

На основу нове политике Регулаторна агенција за комуникације (ЦРА) додијелила би одређени број дозвола мрежним операторима и општа овлаштења за даваоце услуга интернета 11 априла. У доба настанка овога записа, дозволе за рад оператора у фиксној телефонији налазе се у завршној фази, а очекује се да ће их ЦРА додијелити – ради се о три оператора –

у другом кварталу 2002 године. Додјелом дозвола операторима ЦРА ће испунити темељни предуслов за будућу приватизацију, а истовремено, гарантовати увођење конкуренције у сектор фиксне телефоније.

4. Сектор енергетике

Органи власти Босне и Херцеговине су недавно учиниле један значајан корак у правцу стварања јединственог тржишта електричне енергије у земљи. Парламент је усвојио Закон о преносу електричне енергије, регулатору и оператору система 21 марта, што представља правни основ за оснивање институционалне структуре на државном нивоу: (и) државне регулаторне комисије за пренос електричне енергије, (ии) Независног оператора система и (иии) предузећа за пренос електричне енергије. Сада је у надлежности ентитетских парламената именовање три члана регулаторне комисије, у најкраћем року, да би их коначно потврдила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине.

5.Економска реформа у Републици Српској: Шта се десило почетком 2002 године ?

а) Најзначајнији резултати из подручја законских аката

Влада Републике Српске и даље улаже напоре око законодавства, што се дешава истом динамиком као и у претходној години. Почетком 2002 године донешени су наредни значајни законски акти из подручја привредног права:

- Закон о страним улагањима
- Закон о концесијама
- Закон о занатско-предузетничкој дјелатности

Закон о страним улагањима и Закон о концесијама су у потпуности усклађени са законима на државном нивоу и обезбјеђују правни основ за инфраструктурне пројекте које се тренутно воде преговори везани задиректна страна улагања.

Пореска реформа која се односи на порез на доходак грађана и добит предузећа из 2001 године остварује се кроз побољшану наплату пореза и провођење мјера принудне наплате које проводи Пореска управа Републике Српске. Све ово заједно са функционисањем новог трезорског система допринијело је знатно бољим резултатима када се упореде приходи у периоду Јануар-Април 2002 са истим периодом претходне године.

Закон о занатско-предузетничкој дјелатности обезбјеђује потребне техничке прописе за успостављање привредних дјелатности занатлија и предузетника.

У фебруару 2002 године Влада Републике Српске, уз техничку помоћ консултаната агенције Свјетске банке за област страних улагања, усвојила је акциони план за уклањање административних препрека за страна улагања (укључујући поједностављену ситуацију у подручју тржишне инспекције).

б) У последње вријеме привреда је у центру интересовања Народне скупштине Републике Српске

Реформске мјере које је подузела Влада Републике Српске резултирале су одређеним напретком, али још увијек није у потпуности постигнут жељени ниво привредног опоравка, дјелимично због временског размака између доношења мјера и њихових ефеката. Да би се позабавила привредном ситуацијом, Влада Републике Српске сачинила је извјештај са анализом резултата у привреди Републике Српске у 2001 години, са приједлогом мјера које треба подузети.

с) Статистика

Физички обим индустријске производње Републике Српске у 2001 години опао је 13% у поређењу са 200 годином.[1]

Табела 1

Индекси физичког обима индустријске производње у 2001 години по секторима

2000=100

Укупно	Енергија	Полу-производи осим енергије	Капитална добра	Трајни производи за широку потрошњу	Нетрајни производи за широку потрошњу
87	97	71	88	136	88

Међутим, пошто је овај индикатор непотпун и не покрива читав сектор (тј. Обрадива земља је у износу од

95% у власништву приватних лица, док је само у износу од 5% у државном власништву- пошто Завод за статистику Републике Српске даје податке само за пољопривредна добра у државном власништву). Показатељи су значајнији од комунистичког третирања физичког обима индустријске производње представљају укупан промет у сектору односно поређење између добити/губитка помоћу чега се врши процјена успјешности предузећа. Укупни губици индустријског сектора у Републици Српској у 2002 години били су 9% нижи него у 2000 години.[2] Отуда, иако јевише пословно оријентисаних активности, укупна ситуација везана за губитке указује да индустрији Републике Српске предстоји дуг пут до успјеха.[3]

Реагујући на извјештај о привредној ситуацији Народна скупштина Републике Српске усвојила је низ закључака да би ојачала позитивне трендове подузимањем радњи као што су :

- Убрзана примјена Закона о концесијама (у ко-ординацији са Федерацијом када је то од користи)
- Убрзање приватизације
- Брзо усвајање и примјена законодавства о банкруту и ликвидацији које се тренутно налази у фази израде;
- Усвајање акционог плана везаниг за подршку малим и средњим предузећима
- Субвенције за сектор пољопривреде итд.

6. Приватизација

Уопште

Као што многи читаоци овога билтена већ и знају, Међународна савјетодавна група за приватизацију (ИАГП) основана је као више надзорно тијело у процесу приватизације предузећа од стратешког значаја у оба Ентитет. Стални чланови овога тијела су водеће међународне агенције укључене у процес приватизације тј : ДФИД, ЕБРД, ЕУ, ГТЗ, ИМФ, ОХР, УСАИД, СБ. До недавно, УСАИД је предсједавао овом групом као прва организација директно укључена у овај процес од самог почетка. Стручњаци из УСАИД-а, су међутим, крајем 2001 године завршили са радом на свом пројекту и сада овом групом предсједавају ЕУ и СБ, донатор(и) који су у финансијском смислу у значајној мјери укључени у предстојећу приватизацију.

Федерација Босне и Херцеговине

Продаја малих предузећа се наставља устаљеном динамиком и 208 предузећа је до сада већ у потпуности приватизовано (65% од 322 понуђена). Ово је далеко најуспјешнија категорија у процу приватизације. Такођер се ради и о категорији у којој се очекује надпросјечна експанзија након приватизације – понајприје када се ради о запошљавању.

У сегменту великих предузећа, само је 175 предузећа у потпуности продато (17% од 1034 већ понуђених на продају или чија понуда предстоји) Циљ да се оствари продајна стопа од 60% крајем 2002 године се сада не чини достижним, тим прије што је Федерална агенција за приватизацију недавно најавила да ће почетак трећег круга јавне понуде дионица за власнике сертификата бити одгођен за средину мјесеца јула. Разлог који за ово наводи Агенција јесте да не постоји довољан број предузећа спремних за понуду те да кантоналне агенције касне са својим утврђеним роковима везаним за припрему почетних биланса и одговарајуће документације потребне за пропдају, те рекламни материјал.

Спора продаја стратешких предузећа стална је преокупација, нарочито у посљедњих шест мјесеци, како за локалне владе тако и за међународну заједницу. Унаточ стручној подршци донаторских организација само девет предузећа од укупно 56 (16%) је до сада продато. У ствари, узимајући у обзир већ преуређени списак на коме је број предузећа од 86 на 56 предузећа- за 30 предузећа нису нађени донатори, те су та предузећа враћена у пуну надлежност Федералне агенције за приватизацију. Разлози ових разочаравајућих резултата продаје су, између осталог, : а) БХ као земља није довољно привлачна за улагање; б) политичка несигурност је још увијек висока (изборна година); ц) компаративне предности ниске цијене на тржишту радне снаге губе на значају с обзиром на превелики број запослених у предузећима д) застарјеле технологије, немаштовит производни асортиман те губитак сталних купаца е) потреба за великим улагањима везано за подизање нивоа постојећих производних капацитета.

Република Српска

Продаја малих предузећа у Републици Српској није била тако динамична као у Федерацији Босне и Херцеговине тако да је приватизовано само 115 предузећа (42% од 276 понуђених) Међутим, динамика продаје је у порасту а очекује се да ће цифра од око 60% бити постигнута до краја године.

У категорији великих предузећа, процјена постигнутих резултата је нешто тежа него у Федерацији. С техничке стране гледано , куповина дионица путем ваучера достигла је ниво од 55% у Републици Српској те би се свих 648 предузећа из ове категорије могло сматрати успјешно продатим пошто је јавна понуда дионица за ваучере завршена. Међутим, међународна заједница неко предузећа сматрау потпуности приватизованим само онда када удио капитала купљен готовином или старом девизном штедњом (30%) такођер буде продат (преосталих 15% капитала резервисано је за пензиони и реституцијски фонд. Према тим критеријима, само је 106 (16% од 648) предузећа у потпуности продато. Циљ од 50% до краја године биће тешко остварити.

У погледу стратешких предузећа напредак је једнако спор и разочаравајући као и у Федерацији Босне и Херцеговине. Само су четири предузећа продата, по питању два врше се преговори који се ближе крају (8% од 52 - са некадашње г списка Међународне савјетодавне групе за приватизацију. Разлози су слични онима претходно истакнутим када се говорило о Федерацији Босне и Херцеговине.

Још један разлог за споре резултате приватизације у Републици Српској јест недовољна подршка органа власти Дирекцији за приватизацију (недостатак одговарајућег финансирања, мали радни простор, мало стварне стручности везане за приватизацију). Ово је већ покренуто на влади и овим ће се питањем бавити уз подршку ЕУ.

Иницијатива која потиче од Владе Републике Српске а односи се на отпис одређених владиних потраживања која оптерећују почетне билансе предузећа (која су већ приватизована или која су тек у продаји) на одређени начин забрињава међународну заједницу. Износ за отпис је доиста огроман (396 милиона КМ) и може се самтрати исувише великодушним, ако се у обзир узму тренутачне финансијске прилике и могућности Републике Српске. С друге стране, то би без сумње ојачало процес приватизације као добродошао потпицај у веома деликатној фази која наступа након приватизације. У току је расправа о овој теми и ОХР је дао одређене препоруке везану за измјене и допуне нацрта закона из ове области.

7. Социјални сектор

Агенција за запошљавање Босне и Херцеговине

Пошто се показала потреба за бављењем одређеним питањима везаним за запошљавањем на државном нивоу, порастао је иниво спремности у Ентитетима да почну радити на оснивању нове Агенције за запошљавање Босне и Херцеговине. Овај процес покренуло је Министарство за цивилна питања и комуникације крајем 2001 године.

Под покровитељством истог министарства основана је радна група која се састоји од најбољих стручњака и највиших званичника из области запошљавања као и стручњака из области рада и радних односа из ОХР-а.

Као резултат састанака ове радне групе настао је Нацрт закона о оснивању Агенције за запошљавање Босне и9 Херцеговине – једногласно прихваћен од свих чланова радне групе, и позитивно оцијењен од стране Свјетске банке и ОХР-а. Вијеће министара усвојило је Нацрт закона и упутило га у даљу процедуру Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Ова нова Агенција за запошљавање Босне и Херцеговине обављаће неколико значајних функција. Циљ оснивања ове агенције није да замијени до сада постојеше институције које се баве запошљавањем у Ентитетима; њихове надлежности ће и даље остати непромијењене. Нова агенција ће бити надлежна за издавање дозвола помоћу којих ће радници из Босне и Херцеговине бити у могућности да буду послани на рад на пројектима у иностранству, а бавиће се и билатералним и мултилатералним споразумима везаним за рад и запошљавање, вршиће координацију рада ентитетских завода за запошљавање и прикупљати статистичке податке о запошљавању на државном нивоу.

Међуентитетски споразум о здравственом осигурању

У децембру 2001 званичници из области здравства из оба Ентитета и Дистрикта Брчко потписали су споразум којим се обезбјеђује здравствено осигурање повратницима пензионерима који се из једног Ентитета селе у други.

Неки проблеми и кашњења везано за provedбу споразума су превазиђени. Иако је споразум потписан у децембру прошле године, provedба је почела тек у априлу првенствено због недостатка воље Завода за пензијско инвалидско осигурање Републике Српске да изда потврде пензионерима повратницима из Републике Српске у Федерацију након чега би се право на остваривање здравственог осигурања у Федерацији могло утврдити и остварити. Било је потребно увјерити Завод за пензијско инвалидско осигурање Републике Српске да неће имати финансијских обавеза у смислу плаћања доприноса за здравствено осигурање Федерацији прије почетка provedбе споразума. Проведба споразума је сада кренула и пензионери повратници више не би требали да трпе посљедице у везано за неријешено питање здравственог осигурања у мјесту повратка.

7. Питања везана за порезе

Активности Пореске управе Републике Српске

Од постављења на функцију директора Пореске управе Републике Српске у децембру 2001 Милица Бисић је вршила именовања на више руководне положаје у Пореској управи Републике Српске. Такођер је била активна око наплате дуговања по основу пореза неизмирених према буџету Републике Српске у својим настојањима остварила значајан публицитет.

Механизам о припадности прихода по основу акциза и усклађивање пореза на промет

У току првог квартала 2002 године значајан напредак постигнут је по питању оба ова циља. Одржан је читав низ састанака у току мјесеца марта 2002 године. (Добој, Брчко, Бањалука) под покровитељством ММФ-а (водећа улога у подручју пореза на промет) и Свјетске банке (водећа улога за подручје акциза – условљеност ПФСАЦ ИИ- 3 транша) којима су присуствовали званичници из сектора финансија из Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Дистрикта Брчко. У великој мјери, стопа пореза на промет роба и услуга је усаглашена између три преске управе а обим пореза на промет (тј ставке н на које се порез на промет односи у смислу највише најниже стопе и изузећа) примјењиваће се на исту врсту роба и услуга у цијелој Босни и Херцеговини.

Ако се говори о конкретном бављењу механизмом везаном за припадност прихода по основу акциза (односи се на међуентитетску трговину и обезбјеђује плаћање акцизе само **један пут** и то надлежној јединици за наплату јавних прихода у мјесту крајње потрошње) учињен је значајан напредак. Представници Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине и Дистрикта Брчко водили су преговоре и постигли споразум око услова потребних за функционисање механизма везаног за припадност прихода по основу акциза у пракси укључујући и конкретан изглед фактуре, садржај правилника, мјере за заштиту од злоупотреба и избјегавања обавеза по овоме основу те све потребне детаље које се односе на обвезника плаћања акциза.

Радње чије се извршење очекује од 31-ог марта 2002 године укључују потребу да Република Српска донесе Закон о порезу на промет и акцизе а Федерација Босне и Херцеговине у службеном гласилу објави усклађене акцизне стопе које се примјењују на разне врсте нафтних деривата и лож уље а скупштина Дистрикта Брчко треба да донесе свој Закон о порезу на промет.

8. Закон о пореској управи Федерације Босне и Херцеговине

У форми нацрта Закон о пореској управи Федерације Босне и Херцеговине прошао је и Дом народа и Представнички дом Федерације Босне и Херцеговине. Дат је читав низ коментара, нарочито у току процедуре на Представничком дому тако да је од Владе Федерације/Министарства за финансије затражено да се очитује на дате коментаре. Требало би да реакције на ове коментаре омогуће да садашња форма

нацрта Закона о пореској управи прерасте у облик приједлога закона и у Дому народа и у Представничком дому Федерације Босне и Херцеговине.

Да би ојачало и осигурало интегритет Закона о пореској управи Министарство за трезор Сједињених америчких држава блиско сарађује са вишим званичницима Пореске управе Федерације Босне и Херцеговине и Министарства финансија настојећи да се приговори на закон уз предочење разлога за то оповргну. Требало би скренути пажњу на чињеницу да се ова веома потребна овлаштења која се утврђују Законом о пореској управи Федерације Босне и Херцеговине већ користе у Републици Српској на основу Закона о пореској управи Републике Српске који је у великој мјери сличан закону о коме је ријеч.

У Дистрикту Брчко је у јануару 2002 године донесен модернизовани Закон о пореској управи.

Закон о порезу на доходак

У Дистрикту Брчко ГТЗ је почео да врши микросимулацију везано за утврђивање одговарајуће стопе пореза на лични доходак (узимајући у обзир чињеницу да би важећи порез на плату требало укинути) Резултати и даљи рад очекују се у другом кварталу 2002 године.

9. Буџети

Државни ниво

Државне институције још увијек немају усаглашени буџет. Камен спотицања је и даље финансирање тужбе против Србије и Црне горе из буџетских средстава (око 400,000 КМ) при чему се Република Српска позвала на клаузулу која се односи на виталне интересе.

Ентитети и Дистрикт Брчко

Мисија ММФ-а од марта 2002 године извршила је преглед ентитетских буџета и била у прилици да потпише писмо намјера за нови стандард-бу аранжман крајем марта. Када извршни одбор директора ММФ-а ово буде одобрио финансирање из средстава МММФ-а (као и из средстава других финансијских институција) требало би да отпочне и покрива период од 15 мјесеци, након чега би услиједио програм везан за смањење нивоа сиромаштва и структуралне реформе.

Што се тиче Ентитета, буџет који је усвојила Федерација Босне и Херцеговине ММФ је детаљно проучио. С једне стране се буџетом теоретски предвиђају укупни расходи од 1559 милиона КМ, 230 милиона КМ намијењено је за "одгођене расходе" о чему ће се заузети стајалиште у другој половини 2002 године и утврдити одрживост ефектуирања овако одложених расхода.

Приходи у Федерацији веома су разочаравајући у прва три мјесеца 2002 године на федералном нивоу, док ситуација везана за кантоне показује комбиновану слику. Чини се да наплата пореза у Републици Српској уопштено гледајући иде својим током.

У Дистрикту Брчко, убирање прихода до сада је веће од предвиђања за 2002 годину.

10. ТРАНСПОРТ

Ваздушни саобраћај

Измјене и допуне закона о авијацији по хитном поступку за покретање програма оперативне помоћи (ОПАС) у складу са постојећим споразумом и подршком ЕК и ИЦАО биле су нас расправи у парламентарној скупштини и нису усвојене. Ове измјене и допуне би било потребно извршити да би се извршила ревизија администрације Одјела за цивилну авијацију тако што би постојао само један директор умјесто тренутно постојећа три директора. Сада ће у настау бити потребна редовна парламентарна процедура.

Недавно је Влада Федерације Босне и Херцеговине усвојила план прихода и расхода Дирекције за цивилну авијацију Босне и Херцеговине за ову годину, који укључује око 9.5 милиона КМ за куповину терминалног

радара за Аеродром Сарајево.

Влада тузланског кантона одобрила је кредит од 3.5 милиона тузланском аеродрому за изградњу аеродромске писте, што је један од четири услова које је поставио СФОР за поновно отварање аеродрома. СФОР је аеродром затворио из безбиједносних разлога, након напада на САД 11 септембра. Кредит ће бити реализован из средстава од приватизације предузећа у овом кантону.

Жељезнички саобраћај

Министар саобраћаја и веза Републике Српске, Бранко Докић и португалски амбасадор у Босни и Херцеговини, Луис Барриера де Соуса, потписали су споразум о финансијској помоћи жељезничком сектору Републике Српске у износу од око 8 милиона КМ. Ова средства ће бити употребљена за набавку 31 специјална вагона за Жељезнице Републике Српске.

Представници локалних органа власти и Хрватске жељезнице постигле су споразум о реконструкцији 22 километра пруге Плоче-Метковић укључујући и реконструкцију пруге и прелаза Роготин, Бања и Комин.

Цестовни саобраћај

Иницијативни одбор за оснивање Удружења за теретни цестовни транспорт у склопу Вањскотрговинске коморе Босне и Херцеговине одржао је свој први састанак. Превозници у теретном саобраћају из цијеле Босне и Херцеговине изразили су своју пуну подршку оснивању овога удружења, и тако испунили један од главних услова за provedбу система ТИР карнета, потребног у превозу терета у међународном саобраћају без одлагања за случајеве у којима се царинење врши на неком другом мјесту.

Водни саобраћај

У оквиру Пакта стабилности одржан је први састанак везан за иницијативу Посавље 12 марта у Брчком. Двије радне групе су формално основане: 1) Радна група за рад на међународном оквирном споразуму и 2) РГ за рад на обнови и развоју. Босна и Херцеговина, Хрватска, Словенија и СР Југославија постигле су споразум у новембру 2001 године да ће заједнички радити на поновном успостављању пловидбе и одржавању међународних пловних путева те управљању на ријеци Сави и њезиним притокама.

11. Сектор пољопривреде

Нако сличног успјешног догађаја у Бањалуци прошле године, у фебруару је ОХР Мостар позвао локалне невладине организације и њихове пандане у међународној заједници на састанак о активностима у пољопривреди. Агроплод, АРЦ, ЦАРЕ Интернатионал, ЦЕФА, ЦОСПЕ, Дубрава Прењ, ИРЦ, ЈП Коњиц Милк, Малтесер, Сунце Цооп, Трешња продукт, УМЦОР и УНХЦР су узели учешће. Циљ је био и да се објасни улога ОХР-а у сектору пољопривреде и да се изврши размјена информација везано за пројекте из пољопривреде у Мостару и околним регијама.

Између осталог, шпанске невладине организације укључене су у пројекте у делти Неретве и обнову пољопривредне производње у Поповом пољу. Норвешка је активна у узгоју пастрмке преко Норфисха а италијанска невладине организација ЦЕФА укључена је у производњу здраве хране.

Што се тиче производних могућности, читав низ производа могао би настати у Мостару, од грозђа за прављење вина до кивија и осталог воћа, до различитих врста поврћа; поврће се узгаја у пољима, под пластеницима. Осим традиционалног начина производње, пројекти везани за производњу здраве хране такођер су у току. Производња рибе и меса такођер се може наћи у мостарској регији. Развој ових под-сектора могао би имати јак позитивни утицај на огроман трговински дефицит са пољопривредном производњом.

Непрестано се фокусирајући на трговински дефицит, ОХР покушава да обезбиједи одговарајућу подршку индивидуалним пољопривредним произвођачима како би производили пољопривредне производе за којима постоји потражња на тржишту. Умјесто простог одбацивања вишкова насталих на малим имањима, ако се жели радити на комерцијалној основи треба најприје тражити тржиште. Да би се схватило тржиште, власници малих имања морају имати приступ подацима о тржишту када доносе одлуке о томе шта ће

производити. ОХР помаже у раду на пројектима којима се пообољшава квалитет рада задруга и стручне помоћи преко служби; Улога ОХР-а се углавном састоји да врши координацију различитих кључних актера и пројеката да би подстакао узгајиваче да примијене што ефикаснији приступ своме раду, да обезбиједи одговарајуће информације нарочито у облику извјештаја који се финансирају из међународних извора, и да помогне у изради и ревизији законодавства.

Примјера ради, професионални Уред за ветеринарство је предуслов за омогућавање извоза меса и рибе из мостарске регије у Европску унију. ОХР ради и на обезбјеђивању потребне међународне акредитације за ветеринарску инспекцију. Исто важи и за Уред за фитосанитарне послове која ће такођер бити одговорна за увоз сјемена и садница, што представља важно питање када се ради о произвођачима здраве хране, пошто је баш њима потребно да имају веома конкретна органска сјемена.

12. Најновија догађања у оквиру Пакта Стабилности

Регионална сарадња у трговини и улагањима: Радни сто број ИИ Пакта стабилности и Инвестмент Цомпацт

20 априла 2002 године Специални координатор при Пакту стабилности поздравио је Споразум о слободној трговини склопљен између Бивше југославенске републике Македоније и Босне и Херцеговине. Цјелокупан текст изјаве за јавност може се наћи на њеб страници Пакта стабилности <http://www.стабилнотупацт.орг/> Ту су још и најновије информације везане за provedбу. Комплетан опис и адресе кључних докумената о либерализацији трговине такођер су на истој адреси.

Све у свему, постигнут је значајан успјех у либерализацији трговине у протеклој години. Ако даљи напредак буде текао без препрека, требало би да све земље међу собом склопе споразуме о слободној трговини до краја ове године, испунивши тако своју обавезу либерализације 90% од укупне вриједности трговине до 2006 године. Ово укључује све индустријске и пољопривредне секторе- искључене су само услуге. Зона слободне трговине би тако била створена и састојала се од свих земаља југоисточне Европе, као дио и пакет у оквиту интеграција са НТО а на крају и ЕУ. Либерализација трговине изложиће све владе земаља југоисточне Европе притиску у смјеру рационализације пореских структура и смањења тренутне фискалне овисности о порезима по основу трговине.

Циљ Инвестмент Цомпацт-а је сада да сличан успјех постигне ио у стварању усклађеног “ простора за улагање “ у свим земљама југоисточне Европе истовремено се приближавајући регулаторним стандардима ОЕЦД-а. Званичници исказују опрезан оптимизам када су у питању садашња настојања да се крене у том правцу и да исход буде плодотворан до наредног састанка ИИ радног стола 22 и 23 јуна 2002 године у Софији.

Напредак Инвестмент Цомпацт-а и Радног стола ИИ

Након састанка пројектног тима Инвестмент Цомпацт-а у Паризу 12 априла, Цомпацт би могао да буде на путу значајног пробоја, обезбјеђујући пуни “ улагачки “ ехо успјеха домену либерализације трговине. Међународна заједница сада усмјерава пажњу на подстицање укупне и помне provedбе споразума о трговини, но пуна подршка Инвестмент Цомпацт-у ће бити значајна у подстицању, у наширем смислу и на највишем нивоу, обавезе стварања онога што међународна заједница, када су земље југоисточне Европе у питању, назива “ Заједничким просториом за улагање. “

Оригиналност и значај овога настојања не би требало подцијенити. Добробит која би могла да проистекне из једнога оквира који подстиче трговину интуитивно је привлачна, но међутим то није увијек једноставно остварити. Проток инвестиција настаје као резултат много захтјевније динамике од тога да робе или услуге једноставно путују преко граница; многи аспекти јавних или пословних органа власти, осим националних ресурса, такођер играју своју улогу у стварању стабилног окружења за улагање. Јакe политичке обавезе у смислу већег приближавања политика и бољи начин управљања у економском региону који покрива земље југоисточне Европе, био би огромна подршка добробити и безбједности шире пословне заједнице.

ОХР ради у БиХ, у склопу тима који ради на економским питањима, да би створио основ за већи ниво уважавања могућности за добробит од Инвестмент Цомпацт-а како код домаћих органа власти тако и у

оквиру међународне заједнице.

13. Економски показатељи у БиХ за период јануар 2001 - јануар 2002

Извор: Заводи за статистику ФБХ и РС

Индикатор	Федерација БиХ	Република Српска	БИХ (процјена ОХР-а)
ГДП номинални у 2000 ГДП номинални 1999 Номинални пораст 1999-2000 Стварни пораст 1999-2000 (минус инфлација)	6,698 милијарде КМ 6,141 милијарде КМ + 9,0% +7,8%	2,463 милијарде КМ 2,180 милијарде КМ + 13,0% -0,6%	9,161 милијарде КМ 8,321 милијарде КМ +10,0% +5,5%
Индекс у индустријској производњи 03/02 у поређењу са 2001 03/02 у поређењу са 03/01	+6,2% +5,6%	1,8% % -9,0%	+4,7 % +0,7%%
Индекс малопродајних цијена 03/02 у поређењу са 2001 03/02 у поређењу са 03/01	+0,5 % -0,2%	+2,5% +3,4%	Н/А Н/А
Просјечна нето плата 03/02 У03/02 поређењу са просјеком у 2001	470,44 КМ +6,1%	334 КМ +6,7%	421,1 КМ +9,24%
Број запослених 02/002 (РС 12/01) Број регистрованих незапослених 12/01 (РС 09/01)	404.318 лица 271.822 лица	227.740 лица 153.231 лица	632.058 425.053
Број пензионера 03/02 (РС 12/01) Просјечна пензија у 03/02 (РС 12/01)	287.840 лица 190 КМ	182.258 лица 120,49 КМ	459.194 лица 162,6 КМ
Увоз јан-феб 02 Извоз јан-феб 02 Трговински дефицит у јан-феб 02 Покривеност увоза извозом	0,691 милијарде КМ 0,182 милијарде КМ 0,873 милијарде КМ 26,3, %	0,282 милијарде КМ 0,070 милијарде КМ 0,352 милијарде КМ 24,8%	0,973 милијарде КМ 0,252 милијарде КМ 4,465 милијарде КМ 25,9%

Овај Економски билтен објављен је у складу са овлаштењима

Волфганга Петритсцх-а, Високог представника

Главни уредник: Гаролд Ларсон, Економско одјељење, ОХР;

(Е-маил: гаролд.ларсон@охр.инт).

Помоник уредника: Алмира Кулаглић, Економско одјељење, ОХР

[1] Статистички билтен Завода за статистику РС 4/2001

[2] Извјештај Владе Републике Српске- Анализа привреде Републике Српске у 2001 години

[3] Треба имати на уму да званична ситуација везана за добит/губитак представља опснoв за наплату пореза.Стога стварна ситуација може бити и боља него што званични подаци показују